

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פה.

עין משפט
נר מצוה

כב א מיי פיד מהל
מעשה ה' א ועי
בהשגות ובמ"מ סגן עשין
קלה טו"ש"ע י"ד ס"י של
סעיף פג:
כב ב ג מיי שם הלכה ו'
ח סגן שם טו"ש"ע
שם:
כד ד מיי שם הל' א
וע"ש סגן שם
טו"ש"ע שם:

תורה אור השלם
1 וְאָמַרְתָּ לַפְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ
בְּעֵרְתִי הַקֶּדֶשׁ מִן הַבַּיִת
וְגַם נִתְּתִי לְיָד וְלִגְר
לְיָתוֹם וְלְאִלְמָנָה כְּכֹל
מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתִי לֵאמֹר
עֲבֹדְתִי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא
שָׁבַחְתִּי: דברים כו י'
2 הַכֹּהֵן לְעֹשֶׂר אֶת
כָּל מַעֲשֵׂר תְּבוּאֹתֶיךָ
בַּשָּׂנָה הַשְּׁלִישִׁת שָׁנָה
הַמַּעֲשֵׂר וְנִתְּתָה לְיָד
לְגֵר לְיָתוֹם וְלְאִלְמָנָה
וְאָכְלוּ בַשְּׂעִירֶיךָ וְשָׂבַעו:
דברים כו י'

(גדה דף מו: ושם ד"ה אהוה) אהוה חזר
שחיבת צממער חזר זורית ואהוה חזר זורית כל שהכלים נשמרים לתוכה ואין לומר דלרבי ינאי אינה חייבת צממער עד
שיראה פני הצית ופני החצר דהיינו שיכניסנו דרך שער החצר לצית וכי אמר צממוך לרבי ינאי בשערך לאפוקי דרך גגות הו"מ
למימר לאפוקי מכתים לצית צלל דרך שער החצר דל"כ היכי קאמר צממוך ולמ"ד לצית לצית אף אפטר שמומ פועל צצית ותולש
וצל דרך שער החצר ומיחו י"ל היכא
שהתאנה נוטה לחצר או עומדת בחצר
או אין לריך ראיית פני החצר אלל
דוקא צצותם (א) שנקלטות חוץ לחצר
לריך שיכניסם דרך שער החצר וכן
משמע (בפ"ג דמעשרות מ"ח) דתנא
תאנה העומדת בחצר אוכל אחת
אחת ואם לריך שמים חייב אכל מ"מ
אי אפשר לומר כן דתנן (ט) בפ"ג
דתרומות ומייתי לה בהמציא כדי זין
(כ"ה דף ל"ה) היה אוכל צאטכול
ונכנס מנגינה לחצר ר' אליעזר אומר
יגמור ר' יהושע אומר לא יגמור אכל
להתחיל לכ"ע אסור ומשמע שחצר
אסור אע"פ שלא נכנס לצית מנדקט
ונכנס לחצר וי"ל דמודה ר' ינאי
לחצר קובעת מדרבנן והא דאומר עד
שיראה פני הצית היינו מדאורי"י וא"ת
לר' יוחנן דלחצר חזר קובעת מדאורי"י
דאמאי יגמור לר"א וי"ל דליירי בחצר
שאין הכלים נשמרים בתוכה דלא קבעה
אלל מדרבנן: **מאי** באו בשדה. פי'
צקונטי ולוקח לא עדיף מגמר מלאכה
וא"כ אפילו צעל הצית חייב בגמר

ע"ד שיראה פני הבית. וא"ת והא תנן בפ"ג דמעשרות (מ"ה) ומייתי ליה צציליה ינאי דופן
שחיבת צממער חזר זורית ואהוה חזר זורית כל שהכלים נשמרים לתוכה ואין לומר דלרבי ינאי אינה חייבת צממער עד
שיראה פני הצית ופני החצר דהיינו שיכניסנו דרך שער החצר לצית וכי אמר צממוך לרבי ינאי בשערך לאפוקי דרך גגות הו"מ
למימר לאפוקי מכתים לצית צלל דרך שער החצר דל"כ היכי קאמר צממוך ולמ"ד לצית לצית אף אפטר שמומ פועל צצית ותולש
וצל דרך שער החצר ומיחו י"ל היכא
שהתאנה נוטה לחצר או עומדת בחצר
או אין לריך ראיית פני החצר אלל
דוקא צצותם (א) שנקלטות חוץ לחצר
לריך שיכניסם דרך שער החצר וכן
משמע (בפ"ג דמעשרות מ"ח) דתנא
תאנה העומדת בחצר אוכל אחת
אחת ואם לריך שמים חייב אכל מ"מ
אי אפשר לומר כן דתנן (ט) בפ"ג
דתרומות ומייתי לה בהמציא כדי זין
(כ"ה דף ל"ה) היה אוכל צאטכול
ונכנס מנגינה לחצר ר' אליעזר אומר
יגמור ר' יהושע אומר לא יגמור אכל
להתחיל לכ"ע אסור ומשמע שחצר
אסור אע"פ שלא נכנס לצית מנדקט
ונכנס לחצר וי"ל דמודה ר' ינאי
לחצר קובעת מדרבנן והא דאומר עד
שיראה פני הצית היינו מדאורי"י וא"ת
לר' יוחנן דלחצר חזר קובעת מדאורי"י
דאמאי יגמור לר"א וי"ל דליירי בחצר
שאין הכלים נשמרים בתוכה דלא קבעה
אלל מדרבנן: **מאי** באו בשדה. פי'
צקונטי ולוקח לא עדיף מגמר מלאכה
וא"כ אפילו צעל הצית חייב בגמר

פני הצית. שיכנס דרך הפתח שהוא
פני הצית ולא דרך גגות וקרפיות:
ואכלו בשערך. ונתת ללוי וגו' משעה
שכנס בשערך: דמעיל ליה דרך
שער. דאפילו הצית לא קבע ליה
אלל כי מעיל ליה דרך שער ביאתו:
אכל לוקח חייב. דמקח מחשיב ליה
כגמר מלאכה: מאי לאו צציה.
ומקח לא עדיף מגמר מלאכה: נוטה
לחצר. דמכי תלשה חזיא פני חצר:
אי צעל הצית נמי. תלשה היא
גמר מלאכתה והכי רואה פני הצית:
עיניו צצותו. אין הנוף חשוב צעיניו
הלך הכל הולך אחר העיקר ועיקרה
צחוץ הלך עד שיגמר כל לקיטתו
ויכנס לצית לאו גמר מלאכה הוא:
צממוך. והן פירות התלושין ומשנתלשו
צלו לצית: ולוקח מדאורייתא מי מחייב
דליתרין ליה לקרא לאפוקי פועל
מתורת לוקח: על צית הינו. שם מקום:
שהעמידו דריהם. כלומר מה שאסור
מדברי חכמים מלאו לו הימר מן התורה:
עשר

(א) וְעַל לְ: א (ב) וְעַל לְ: א (ג) וְעַל לְ: א
דתרומות: א (ד) וְעַל לְ: א (ה) וְעַל לְ: א
ר"ה יב. ד"ה תנא ומוס'
בטובות נד. ד"ה ושמין.
(ז) וְעַל לְ: א (ח) וְעַל לְ: א
(ט) וְעַל לְ: א (י) וְעַל לְ: א
לגמ"ד ועי' רש"א, א (ז) וְעַל לְ: א
ע"ש מוס' ד"ה מירחון.

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה עד וכו'
דוקא צצותן שנקלטות
חוץ לחצר: (ב) ד"ה צעל
וכי אחת אחת ופטור
ואס:

מוסף רש"י
עד שיראה פני הבית.
פתח כניסה וילאה (ברכות
ל"ה).

מלאכה צציה וקשה דל"כ מוקי לה כשאין נגמרה מלאכתו למעשר א"כ מאי פריך צעל הצית נמי חייב הלא כיון שלא נגמר מלאכתו
למעשר יכול לאכול אפי' צצית כדאמר רבי אושעיל (פסחים דף טו.) מערים אדם על תצואתו ומכניסה צמון שלה ועוד שיליה המציא
[כדי זין] (כ"ה דף ל"ה) משמע דלכולהו אמוראי דהתם המקח אינו קובע אלל צציה שנגמרה מלאכתו למעשר ונראה דהכי פריך
מאי לין צציה לוקח חייב משום דמקח קובע צציה שנגמרה מלאכתו וקשה לכולהו דלא מפלגי ואפי' צציה בלוקח צציה ראיית פני
הצית או פני החצר: **הכא** בתאנה העומדת. לאו דוקא נקט תאנה דאין צו מעשר אלל מדרבנן א דמדאורייתא לא מחייב אלל
דגן ומירוש ויזנה והכא איירי מדאורייתא אלל נקט תאנה לפי שהיו מצויין צציה: **העומדת** בנינה ונופה נושה לחצר ולצמון
דאמר צצית צציה. ולא מני לאוקמי כגון שמלקט בגינה והולך לצית ואוכל דאין פועל אוכל אלל צציה שנגמרה מלאכה דתנן צציה שנגמרה מלאכה
(דף ל"ה): דוקא בהליכתם מאומן לאומן אוכל מפני שהצ צציה: **בעל** הבית עיניו בתאנהו ודוקא עיניו במקומו. מינה דלוקח דוקא
אוכל שמים חייב אכל אחת פטור כדאמר לקמן (דף פ"ט): ק"ך צין ספת צין לא ספת אחת אוכל שמים חייב לא אוכל
וצציה שמים חייב דנוטה לחצר אפי' צעל הצית אסור דתנן צממכת מעשרות (פ"ג מ"ח) גבי תאנה העומדת בחצר אוכל אחת אחת כנו
ואם לריך שמים חייב וי"ל דהתם מיירי כשאין רואה ללקוט עשוי יומר אלל מה שאכל ולהכי חייב צציה שמים חייב צציה שמים חייב
לוקח דלא שייך למימר עיניו בתאנהו דאין עיניו אלל צציה שנגמרה מלאכה צציה שמים חייב צציה שמים חייב צציה שמים חייב
ללקוט כל הראוי ללקט שייך למימר עיניו בתאנהו ולא חשיב גורן צציה שנגמרה מלאכה עד שילקוט כולה או רובה וכי מוקי לה הכא בעומדת
צציה ונופה נוטה לחצר ה"ה דהוא מני לאוקמי בעומדת בחצר אלל מילתא דשכיחא טפי נקט ועוד דגבי צית ל"ל דנוטה לצית
דעומדת צצית לא שכיח כלל נקט נמי גבי חצר כה"ג וצקונטרס פירש עיניו בתאנהו שעיקרה חוץ לחצר משמע שר"ל שאם הייתה
כולה בחצר היה צציה נמי חייב ואין נראה לר"י חזא דאין שייך ראיית פני החצר צציה שמים חייב כל התאנה הייתה בחצר ועוד למ"ד
מקח קובע קובע אפילו צציה צציה שנגמרה מלאכתו כדאמר צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה
גבי מקשאת דאפיקסו אפילו צציה אין פועל אוכל לפי שנגמרה מלאכתו אע"פ שלא ראו צית וחזר והיכי משכחת לדידיה שילוקח
חייב צממער ופועל פטור אי צציה שנגמרה מלאכתו לוקח נמי פטור אי צציה שנגמרה מלאכתו אין פועל אוכל ע"כ לא משכחת
אלל דלוקח אין אוכל שמים חייב לא ספת ופועל כי לא ספת אוכל שמים חייב וע"כ היינו טעמא דכפרישית לוקח עיניו במקומו
וחשיב שמים גורן וגמר מלאכה אכל צעל הצית עיניו בתאנהו לא הוי גמר מלאכה ופועל צציה ופי"ה לא שייך שם:

תבואת זרעך ואלל לוקח. וא"ת דלחצר צקוף פ"ק דצבורות (דף י"א: ושם ד"ה טבלים) אמר שמואל צציה נתן הלוקח טבלים
ממורחם מן הנכרי מעשרן והן שלו וקאמר אי מרחיבו נכרי דגנך ולא דיגון נכרי אלל דמרחיבו ישראל פי' לחצר
שקנאם מן הנכרי מעשרן דאין קנין לנכרי צציה ישראל להפקיעם מיד מעשר והא שלו דלחצר מוכח מאן דלא מציא לאשטעווי דינא
צציה וליכא למימר מעשרן מדרבנן דל"כ אמאי קאמר דאין קנין לנכרי אפי' יש קנין לריך לעשר מדרבנן כדמוכח צקוף הקומץ רבה (מנחות
דף ל"ה. ושם ד"ה קסבר) דתניא אמר ר' שמעון [שזורין] פסע [אחת] נתערב לי טבל צחולין ושאלתי לרבי טרפון ואמר לי לך קח [לך]
מן השוק ופריך ולימא ליה קח מן הנכרי קסבר אין קנין כו' והוא ליה מן החיוב על הפטור משמע דאי יש קנין הוא לוקח מן הנכרי דהוי
ליה מן הפטור על הפטור דהא תרזיהו דרבנן ואומר ר"ת דהכא איירי צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה
קרינא ציה וא"ת וצממכת אמאי לא קאמר ליה לך וקח הממורה דלא הוי חיוב אלל מדרבנן וי"ל דמ"מ דמי מן החיוב על הפטור
כיון דלילו הד מוכר קני ליה הוא חיוב וה"ג משמע התם דאין להפריש מדבר הדומה חיוב על הפטור דלחצר מ"ד שאמר ליה לך וקח
מן הנכרי ופריך ולימא ליה קח מן השוק קסבר אין רוב עמי הארץ מעשרים והוא ליה מן החיוב על הפטור והא ליכא למימר דק"ל
דדאי הוא דלא ליכא מאן דפליג דתצואת עם הארץ דמאי היא אלל משום דמי לחיוב על הפטור קאמר וריך עיון דכי משני התם
קסבר אין קנין לנכרי מ"מ לימא ליה קח מן הנכרי (ט) (מן) הממורה (ל) דלמ"ד אין קנין מ"מ דריש דגנך ולא דיגון נכרי צציה השולח
(גיטין דף מו.) ושם ד"ה מר) וקח תאמר לר"ת דהכא משמע ללוקח קודם מירוש פטור מדאורייתא דהא פועל אוכל צציה שנגמרה
מלאכתו למעשר היינו קודם מירוח ומתחיל משעה שנושה מלאכתו ואז אינו מתקן וואהא לוקח ומלאכתו מי מחייב
וי"ל שהמקח אינו מתחיל עד שאוכל ואותה שעה כבר נתקן ורבינו יצחק צ"ר מרדכי הקשה על פ"ת דהא לוקח תצואת ממורחת מעם הארץ
הוי דמאי משום דספק הוא אכל אס ודאי לא עישר חייב לעשר מן התורה אף על פי שנתמחה כבר ולא פירכא היא דנאי דמאי לא הוי
מ"מ מדאורייתא לא מחייב אלל מעשר ודאי הוי מדרבנן וריך ליתנו לכהן וללוי אכל לרבי יצחק צ"ר מרדכי נראה לפרש איפכא צציה שנגמרה
שאינו ממורח פטור שעדיין לא נתחייב צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה
בהקדש ובהפקר שאם הקדיש והפקיר קודם מירוח מפקיע מידי מעשר אכל לחצר מירוח אינו מפקיע כמו שפירש ריב"א צציה קמא"
ומציא ראייה מן הירושלמי ולוקח מן הנכרי הוי איפכא דאם נתמחה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה צציה שנגמרה מלאכה
חייב דאין קנין לנכרי צציה להפקיע מידי מעשר ולא מקריא תצואת זרעך של מוכר אלל תצואת הלוקח ממנו ולא חשיב לוקח: